METSÄTALOUS

Varman päälle pelaava metsänomistaja ei päästä kuusikkoa selvästi yli-ikäiseksi. **VARTTUNUT TUTKIJA JUHA SIITONEN, METLA**

METSÄSTÄ LYHYESTI

UPM myy kirkolle metsät Britanniassa

UPM myy kaikki Isossa-Britanniassa sijaitsevat metsätilansa Englannin kirkon komissiolle, joka hallinnoi kirkon omaisuutta. UPM omistaa 14 metsätilaa Skotlannissa ja kaksi Walesissa. Niiden pinta-ala on yhteensä noin 7 100 hehtaaria.

Metsätilojen kauppahinta on 50,6 miljoonaa puntaa eli noin 64 miljoonaa euroa. UPM kirjaa kaupasta 46 miljoonan euron kertaluontoisen tuoton tämän vuoden viimeiselle neljännekselle.

UPM Tilhill vastaa myös jatkossa näiden metsäalueiden hoidosta sekä hakkuista. Kaupalla ei ole vaikutuksia UPM Tilhillin työntekijöihin.

Englannin kirkko omistaa jo ennestään merkittävän määrän metsää.

Suomessa UPM omistaa metsää 800 000 hehtaaria.

Eläkesäätiö boikotoi Stora Ensoa

Ruotsalainen eläkesäätiö Sjunde AP-fonden (AP7) myy kaikki Stora Enson osakkeensa joulukuussa, koska Stora Enso ei ole säätiön mielestä pystynyt kitkemään lapsityövoiman käyttöä pakistanilaisessa yhteistyöyrityksessään. Dagens Industri -lehden mukaan AP7 asettaa Stora Enson myös mustalle listalleen. Listalla on yrityksiä, joiden mainetta rasittavat muun muassa työtekijöiden oikeuksiin liittyvät ongelmat tai kytkökset ydinaseisiin.

Puuliitto ja Getrimpex sopuun

Puuliitto purki viime viikolla virolaiselle metsäpalveluyritykselle Getrimpex Oü:lle lähes kaksi vuotta sitten asetetun saarron. Osapuolet pääsivät neuvotteluissa sopimukseen, jonka mukaan virolaisyhtiö sitoutuu noudattamaan Suomen toiminnassaan metsäalan työehtosopimusta.

Saartoon ryhdyttiin, koska Getrimpex ei aluehallintoviraston tarkastusraportin mukaan noudattanut alan työehtoja. Virolaisyhtiö urakoi kiistan alkaessa Metsähallitukselle.

Kesla vähentää väkeä

Metsäkonevalmistaja Kesla vähentää seitsemän henkilöä ja muuttaa kahden työntekijän työsuhteen määräaikaiseksi. Työtä vaille jäävät henkilöt pääsevät eläkkeelle. Yhtiö sopi yt-neuvotteluissa myös enintään 90 päivää kestävistä lomautuksista ensi vuodelle.

Päätösten syynä on koneiden heikentynyt kysyntä. Keslan tehtaat sijaitsevat Joensuussa ja Kesälahdella. Yhtiöllä on tällä hetkellä 202 työntekijää.

Tuli turmeli siemenkaristamoa

Siemen Forelian tuotantolaitoksella Saarijärven Häkkilässä oli viime viikolla öinen tulipalo. Palo teki tuhoja biolämpökontissa, jossa on lämpökattila ja pieni polttoainevarasto. Aineellisten vahinkojen arvioidaan Keskisuomalaisen mukaan nousevan isoiksi. Pelkkä kontin korjaus voi maksaa jopa 100 000 euroa.

Kirjanpainaja voi levitä suojelualueelta

Metsänomistajien ei kannata seisottaa suojelualueiden lähellä yli-ikäisiä kuusikoita. Kirjanpainajat eivät rajalinjoja kunnioita, vaan niille kelpaavat myös talousmetsien heikkokuntoiset kuuset.

SIPOO (MT)
Suojelualueilla rauhassa mellastavat kirjanpainajat ovat huolettaneet metsänomistajia jo pitkään. Tuhopesäkkeiden on pelätty levittävän kirjanpainajia myös talousmetsiin, joissa vastaavaa holtittomuutta ei sallita.

Metsäntutkimuslaitos (Metla) vahvistaa, että leviämisvaara on olemassa. Toisaalta tuhot uhkaavat ikääntyvää kuusikko lähes yhtä lailla, vaikka lähellä ei olisi suojelualuetta.

Varttunut tutkija **Juha Siitonen** toteaa, että varman päälle pelaava metsänomistaja ei päästä kuusikkoa selvästi yli-ikäiseksi. ”Toisaalta osa tapauksista on sellaisia, että metsikköä ei haluta hakata esimerkiksi maisemasyistä.”

> Jos suojelumetsässä riittää heikentyneitä kuusia, ei kirjanpainajilla ole tarvetta levitä muualle. Myös suojelualueen ja lähikuusikon väliin jäävä sekametsä hillitsee kuoriaisten leviämistä.«
> **JUHA SIITONEN**

Myrskyt ja kuivuus lisäävät tuhoja

Kirjanpainajatuhot liittyvät yleensä myrskyihin. Niiden jäljiltä metsiin jää kirjanpainajien lisääntymiseen sopivia kaatuneita tai muuten heikentyneitä puita. Myös tuulituhojen seurauksena syntyneiden uusien aukkojen reunapuut ovat alttiita kirjanpainajien iskuille.

Tuhojen välttämiseksi myrskyjen kaatamat puut kannattaa korjata metsästä mahdollisimman nopeasti. Samaan tähtää metsätuholaki, joka kieltää kuorellisen puutavaran varastoinnin metsässä kesän ylitse.

Metsätuholain mukaan metsänomistaja on korvausvelvollinen, jos tuhohyönteiset leviävät hänen laiminlyöntinsä seurauksena naapurin metsään.

Poikkeuksen muodostavat suojelualueet, joilta tuhopuita ei korjata. Metsänomistajat ovat pelänneet niiden jäävän tuhopesäkkeiksi, joista hyönteiset leviävät naapurimetsiin. Seuraustuhojen korvaukset menevät valtion piikkiin.

”Tuollaisissa tapauksissa metsänomistajan pitää välittömästi ottaa yhteyttä metsäkeskukseen. Mahdolliset korvaukset maksaa ympäristöministeriö.”

Tuho levisi suojelualueelta

Metla on tutkinut metsäkeskuksen pyynnöstä kahta tapausta, joissa kirjanpainajien epäillään levinneen talousmetsään suojelualueelta. Toinen kohde sijaitsee Sipoon Rörstrandissa ja toinen Luumäellä.

Rörstrandissa kyse on suojelualueen lähellä sijainneesta vanhasta kuusikoista. Siitosen mukaan siellä tuhot eivät näytä liittyvän suojelualueeseen, sillä tuhot olivat alkaneet suojelualueella ja talousmetsässä samanaikaisesti.

”Todennäköisempää on, että tuhot käynnistyivät sekä suojelualueella että sen puustoltaan samanlaisissa lähimetsissä samoista syistä. Kesä 2010 oli kuuma ja kuiva, mikä stressasi vanhoja kuusia. Silloin kirjanpainajien kannat nousivat koko Etelä-Suomessa.”

Luumäellä kirjanpainajat iskivät ensin suojelualueen heikentyneisiin kuusiin. Ne levisivät sieltä läheiseen talousmetsään, jossa oli hoidettua kuusikkoa.

Kirjanpainaja jää lähelle

Siitosen mukaan kirjanpainajat pysyttelevät mielellään tuhopesäkkeen lähellä. Ylivoimaisesti suurin osa niistä jää sadan metrin säteelle tuhopesäkkeestä.

”Jos suojelumetsässä riittää heikentyneitä kuusia, ei kirjanpainajilla ole tarvetta levitä muualle. Myös suojelualueen ja lähikuusikon väliin jäävä sekametsä hillitsee kuoriaisten leviämistä. Sen sijaan peltoaukean tai hakkuuaukean takana kasvavan metsän reunakuuset voivat niitä houkutella.”

Torjuntahakkuissa ajoitus on kaikki kaikessa. Ne pitää toteuttaa kesäkuussa, kun kirjanpainajat ovat rungoissa. Syksyllä tehty hakkuu on myöhässä. Pahimmillaan se kohdistuu kirjanpainajien luontaisiin tuholaisiin.

Miljoona kuutiota kuusia tuhoutunut

Kirjanpainaja on kuusten pahin tuholainen koko Euroopan laajuisesti. Esimerkiksi Ruotsissa kirjanpainajat tuhosivat 3,5 miljoonaa kuutiometriä kuusia vuoden 2005 Gudrun-myrskyn jälkeen.

Suomessa tuhot ovat aiemmin pysyneet aisoissa, sillä ankara talvi ja lyhyt kesä pistävät kirjanpainajat kuriin. Myös hyvä metsänhoito ja myrskypuiden pikainen korjuu on kaventanut tuhohyönteisten lisääntymismahdollisuuksia.

Nyt tilanne on muuttunut. Vuonna 2010 kirjanpainajat saivat ensimmäisen kerran aikaiseksi kaksi sukupolvea saman kesän aikana.

”Kattavia arvioita tuhojen laajuudesta ei ole tehty, mutta kirjanpainaja on meilläkin tappanut vuoden 2010 jälkeen todennäköisesti yli miljoona mottia kuusia”, arvioi Siitonen.

JARMO PALOKALLIO

KARI SALONEN

Sipoon Rörstrandissa kirjanpainajat iskivät yhtä aikaa suojelualueen ja läheisen talousmetsän kuusiin, kertoo tutkija Juha Siitonen.

Kirjanpainajat ovat tuhonneet Suomessa jopa miljoona kuutiota kuusta. Kuvan kuolleet kuuset ovat Sipoon Rörstrandin suojelualueelta.

Kirjanpainajien hyökkäys laantuu yleensä neljässä vuodessa. Kuvassa kirjanpainajia tehokkaasti hävittävän muurahaiskuoriaisen toukka.

> Nyt nähdyt kirjanpainajatuhot ovat pahimmat koskaan. «
> **JUHA SIITONEN**

KOMMENTTI

Tyhjä kirjain?

Metsätuholain mukaan maanomistaja on korvausvelvollinen, jos hän laiminlyö vahingoittuneiden puiden korjaamisen, ja niistä leviää tuholaisia naapurin metsään. Suojelualueilta leviävät tuhot kuittaa ympäristöministeriö.

Toistaiseksi järjestelmä on toiminut hyvin. Kun myrskytuhopuut on korjattu nopeasti metsistä, Suomi on säästynyt suurilta hyönteistuhoilta. Siinä kylmä ilmasto on auttanut.

Kirjanpainajatuhojen viimeaikainen yleistyminen on käynnistänyt keskustelun korvauksista. Niiden osalta lain kirjain on jäänyt tyhjäksi.

Korvauksia ei ole tarvinnut maksaa, sillä tuhojen leviämistä on vaikea osoittaa ja toisekseen, vaikka se onnistuisikin, metsänomistajan todelliset menetykset kattavien korvausten saanti on kiven takana.

Tavallaan se on myös metsänomistajien etu, sillä heidän ei ole tarvinnut oikeasti pelätä joutuvansa tuhojen maksumiehiksi. Omat tappiot taas ovat useimmiten itsestä kiinni. Ne voi välttää uudistamalla kuusikot ajallaan.

JARMO PALOKALLIO

Korvauksista kovaa vääntöä

Kirjanpainajat ovat Luumäellä levinneet suojelualueelta läheiseen kuusikkoon. Lain mukaan tuhojen korvausvelvollisuus on ympäristöministeriöllä, mutta koska tapaus on lajissaan ensimmäinen, korvaukset eivät välttämättä kovin nopeasti ja ilman vääntöä metsänomistajan tilille tupsahda.

Luumäellä kaarnakuoriaiset levisivät suojelualueelta varttuneeseen kasvatusmetsään, joka oli hiljan harvennettu. Tavoitteena oli lihottaa kuuset päätehakkuuta varten.

”Kirjanpainajien iskettyä kuusikkoa oli kaadettava lähes neljä hehtaaria. Siitä syntyi metsänomistajalle melkoiset tappiot. Sen lisäksi metsä oli viljeltävä ainakin 10 vuotta suunniteltua aikaisemmin”, kertoo metsäneuvoja **Pekka Simola** Kaakon metsänhoitoyhdistyksestä.

”Vaikka tapaus on tutkijoidenkin mukaan selvä, korvauksista näyttää tulevan kova vääntö. Toivottavasti metsänomistajaa ei yritetä väsyttää pallottelulla.”

Metsäkeskuksen johtava esittelijä **Pekka Kuitunen** kertoo metsäkeskuksen antaneen tapauksesta lausunnon ympäristöministeriölle. Siinä metsäkeskus otti kantaa sekä korvauksen perusteeseen, joka selvitettiin Metsäntutkimuslaitoksen kanssa, että korvaussummaan.

”Tuhoutuneiden puiden osalta metsänomistajan menetys oli helppo laskea. Sen sijaan kuusien lihottamiseen liittyvä odotusarvo on vaikea määrittää, sillä metsikkö oli tuhon sattuessa uudistuskypsyyden rajalla.”

Ympäristöministeriöön korvaushakemus kirjattiin saapuneeksi noin kuukausi sitten. Kuitunen arvelee, että korvausvaatimuksen käsittely voi kestää jonkin aikaa, koska kyse on ennakkotapauksesta.

Simola kantaa korvaushakemuksen lisäksi huolta suojelualueella edelleen muhivasta riskistä. ”Se on erinomainen pesikkö kirjanpainajille, joiden kanta on siellä edelleen olemassa.”

JARMO PALOKALLIO

Oulussa torjutaan liukkautta puulastuilla

Oulussa kokeillaan, voisiko hiekoituksen sijaan liukkaille kävely- ja pyöräteille levittää puulastuja.

Liikennevirasto ja Pohjois-Pohjanmaan elykeskus kokeilevat uutta liukkaudentorjuntamenetelmää kevyen liikenteen väylällä Oulussa noin kolmen kilometrin matkalla.

Kokeilussa hiekka korvataan suolaliuoksessa kyllästetyillä puulastuilla.

”Idea on peräisin Sveitsistä La Chaux-de-Fondsin kaupungista, jossa puulastut on patentoitu”, projektipäällikkö **Jarkko Pirinen** Pohjois-Pohjanmaan elykeskuksesta kertoo.

Ouluun on tilattu Sveitsistä 50 kuutiometrin erä puulastuja tänä talvena kokeiltavaksi.

”Mikäli lastut osoittautuvat toimiviksi ja niitä päätetään käyttää laajamittaisesti, niille etsitään paikallinen toimittaja. Sveitsistä lastuja ei ole järkevää tilata”, Pirinen sanoo.

Kokeilussa tutkitaan, kuinka puulastut toimivat kevyen liikenteen väylillä Suomen olosuhteissa.

Oulussa lunta on viime viikkoina satanut ja sulanut moneen kertaan. Kun lämpötila sahaa nollan ympärillä, teitä joudutaan hiekoittamaan moneen kertaan.

Puulastut kelluvat tienpintaan muodostuneen veden päällä, joten niitä ei tarvitsisi lisätä joka kerta, kun tie jäätyy uudelleen.

Pirisen mukaan kokeilussa selvitetään, selvittäisiinkö yhdellä levityskerralla.

Puulastut ovat kooltaan 5–20 millimetriä pitkiä ja muutaman millimetrin paksuisia.

SUVI NIEMI

Puun tuonti pysynyt aisoissa

Puun tuonnin väheneminen on jatkunut tänä vuonna.

Metsäntutkimuslaitoksen mukaan metsäteollisuus toi tammi–syyskuussa 7,8 miljoonaa kuutiota puuta. Tuonti jäi kolmanneksen pienemmäksi kuin vuosina 2004–13 keskimäärin. Viime vuodestakin tuonti väheni 12 prosenttia.

Koivukuidun osuus syyskuun tuonnista oli yli puolet. Koivun merkitys on kasvanut muun tuonnin vähentyessä. Tammi–syyskuussa koivukuidun tuonti pysyi lähes ennallaan. Tätä enemmän koivukuitupuuta on viimeksi tuotu ennen puun tuonnin romahdusta vuonna 2009.

Seuraavaksi eniten tuodaan haketta. Sen tuonti oli vilkasta vuoden alussa, mutta sen jälkeen tuontimäärät ovat jääneet keskimääräistä pienemmiksi. Syyskuussa haketta tuotiin viidennes edellisvuotista vähemmän.

Metsänomistajia kiinnostaa, miten ruplan arvon romahdus vaikuttaa tuontiin. Syyskuussa tuonti kasvoi jo aavistuksen elokuun tuontia suuremmaksi.

Toisaalta ruplan heikkeneminen ei näkynyt syyskuussa tuontihinnoissa. Ne olivat pikemminkin nousussa.

Esimerkiksi koivukuitupuu maksoi rajalla edelleen 41,7 euroa kuutiolta, mikä on selvästi kotimaista tienvarsihintaa enemmän.

Vaikka koivukuitupuu maksoi syyskuussa vuoden keskihintaa enemmän, edellisvuodesta sen tuontihinta on halventunut kahdeksan prosenttia, kun vertailu ulotetaan koko vuoden tuontimäärään.

JARMO PALOKALLIO

Puun tuonti kuukausittain

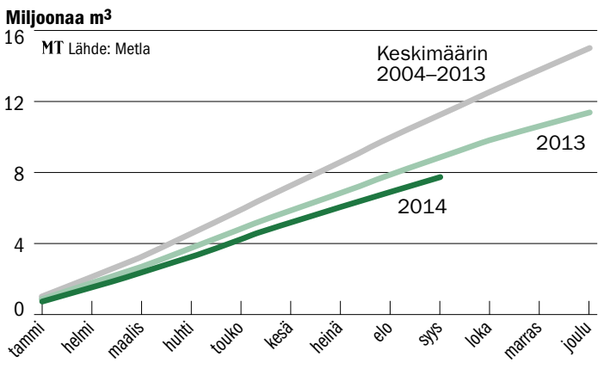

www.maaseuduntulevaisuus.fi

Lue lukulaudalta!

Maaseudun Tulevaisuuden voi nyt lukea myös lukulaudalta, joka on painetusta lehdestä tabletille sovitettu versio. Sitä voi lukea kaikilla iPad- ja Android-lukulaitteilla sekä uusimmilla iPhone-, Android- ja Windows Phone-älypuhelimilla.

UUSI KESTOTILAAJAN ETU!

Ole hyvä – kestotilaajana saat sen maksutta!

Lukulautalehden käyttö on helppoa. Menet vain lukulaitteella osoitteeseen

lukulauta.mt1.fi

Lue lisää eduista Maaseudun Tulevaisuuden nettisivuilta. Tee uusi kestotilaus tai vaihda määräaikainen kestotilaukseksi osoitteessa www.maaseuduntulevaisuus.fi/kestotilaus tai soita 020 413 2277.

MAASEUDUN TULEVAISUUS
Suomen 2. luetuin päivälehti